

Bogo Pregelj:

Punčkine prigode

12. Slovo

Carjevič Ivan je bil rešen. Punči ga je rešila s poljubom. Iz usmiljenja danim Zabučalo je stolno mesto v veselju. Vsa dežela je zavrela. Neskončne vrste avtomobilov so drvele po cestah. Težke senče so metali oblaki aeroplanov, ki so se zgrinjali nad stolnim mestom. Vsa dežela se je razljubila. Vsakdo je hotel vsaj od da leč videti njo, kd je vrnila zemlji njega.

»Oče! Torej me spet poznate. Poleg vas sem bil. Pa nisem mogel govoriti.«

Objela sta se. Solze so se trkljale iz oči in kap jale na baržunaste obleke. Ob strani je stala Punči in mislila, kako bo vesela

carjeviča Ivana, najlepšega, najplemenitejšega med junaki.

Punči pa je bila žalostna. Ob carjevičevi strani se je peljala skozi mesto Preveč je bilo rož, s katerimi so zasipali njun voz. Preveč je bilo hvale, katero so kričali v njo. Punči se je bala slavlja, s katerim so jo obdajali. In carjevič Ivan, ki je sede ob njeni strani, je bil prelep, da bi se mogla veseliti z njim tako kot se je s Pukom.

Le enkrat se je Punči razveselila. To je bilo tedaj, ko je premagala prvo presenečenje, ki se je je polastilo, ko je videla učinek svojega poljuba. Prijela je carjeviča Ivana za roko po dolgih grajskih hodnikih in ga peljala do sob, kjer je prebival car. Tiho je odprla vrata in vlekla carjeviča k očetu, ki je sedel ob mizi in turobno buklj predeše. S prstom se ga je nalahno dotaknila. Dvignil je glavo. Hotel jo je ogovoriti, pa se je nemo zazrl v njenega spremljevalca. Potem je sunkoma vstal, zakrilil z rokama in grozno zakričal:

»Ivan, moj sin!«

mama, ko se bo vrnila.

Tedaj je bila Punči vesela, ker je bila ona tista, ki je vrnila sina očetu.

Naj ostane, so jo prosili. Ne, ne morem. Mama me kliče, je odgovarjala. Le za en dan je odločila pot.

Preveč je bilo čaščenja na ta dan. Punči je bila trudna. Lepo je bilo. Vendar tam daleč jo je klicala mama. Sama je že dolgo je ni Punči poljubila. Teško je čakala, da se bo zmrščilo in bo minilo vse to.

Ob aeroplanu je stala Punči. Tiho je podrevalo njegovo sinje telo v enakomernem utripanju motorja. Se hup in šla bo domov. Domov, k mami!

Vsi so prišli, da se poslovijo od nje. Vsi krajevci in kraljičine, vsi jasni junaki in prelepe gospodične. Se celo stara Polona se je pripeljala z Bedakom, da bi se poslovila od nje. Prasvetli car jo je poljubil in objel. Samo to ji je dejal: »Hvala!«

Nosek ji je poljubljial roko. Naščeperil je dlako, zeleno pogledal, potem pa se je sunkoma obrnil. Punčki se je zdelo, da je imel mokre oči.

Janezek in Metka sta imela vsa rdeča lica. Mencala sta in nič drugega nista vedela, kakor: »To sva imela le prav...«

Zadnji znak za odhod. Tedaj je planil iz dvora carjevič Ivan. Kot solnce se je blestel njegov zlati oklep. V roki je držal drobno rožo, ki je bila rdeča kakor kri. Padel je pred njo na kolena in ji ponudil rožo:

»Punči, Puka si povabila naj gre s teboj. Ali bo smel priti za tabo carjevič Ivan?«

Iztrgala mu je rožo iz dlani. Krčevito jo je stiskala. Cutila je, da ji je na jok. Ne, ne! Mama jo kliče. Hripavo je rekla:

»Pridi!«

Vstopila je v aeroplan. Višje je zabrněl motor. Vrata so se s treskom zaprla. Vihravi kriki so napolnili prostor. Punči je stala ob oknu in mahala v pozdrav. V levi je krčevito stiskala rdeči cvet.

Zemlja se je spodmaknila. Okrog svoje osi se je zavrtelo stolno mesto. Utonili so poslovični klici. V temo so izginili ljudje. Črna zemlja je bila pod njo. Črno nebo nad njo. Na njem so mežikale zvezde, kakor da bi bile solzne oči.

Punči je bila trudna. Sedla je na dolgi mehki stol v kabini. Enakomerno poje stroj: Domov, domov! Punčko peko oči. Tako težke so veke. K mami, se je nasmehnila. Potem je zaspala...

»Mama, in je bilo tako lepo. In sem bila velika gospodična, kakor one v Tivoliju, veš in Nosek ni bil navaden mucek. Skornje je šmel. Visok gospod je bil, carski svetnik. Ustnice so mi rdeče namazali. Rdeča kapica pa je tako strašno debela. Copernik Merhu gleda tako hudo, pa se ga ni treba nič batl. Je hudo dober. Medu mi je dal, ko sem ga obiskala. In Puk, tako je prijeten. Ne, zdaj je cesarjevič Ivan. Močno lep je. Jokal se je, da je grd. Pa sem ga poljubila. Mežiknila sem. Pa je bil carjevič Ivan. Kaj ne, saj nisi huda name. Veš tudi njegovemu papanu je bilo hudo. Tako dolgo ni nič vedel, kje je carjevič Ivan.

Mama, zakaj ne moreva skupaj, da bi šle tja? Tako lepo je... Samo ti moraš biti zraven! Mama, daj mi poljubček! In tisto rožo sem zgubila...«

Mama je pogladila Punčko po lasih. Smejalo se ji je in se ji jokalo. Objela jo je. Potem pa je rekla: Zdaj je vse dobro, Punči. Pojdi na vrt in se lepo igra. Solnce svetli.

Punči stopa počasi po zavitih stezah med gradicami. Nekam vrtoglava je. Tako čudno se ji zdi vse. Velika gospodična je bila sobarice so ji stragle. V avtomobilu se je vozila in z aeroplanom.

Zdaj pa je spet majhna. Po znanih stezah se oprehaja. Solnce svetli in muhe brenče okrog nje. Malo dolgočas ji je sami. Prav vesela bi bila, če bi bil Nosek pri njej.

Visokorodna gospodična je še bolj pusta, kakor sicer. Nekam užaljena je, ker je ni vzela s seboj na potovanje. Pa je čisto dobro tako. Samo sitnost bi prodajala spotoma. No in Bimbo? Kaj pa zna takde za-

morček drugega, kakor smejati se prav neumno.

Punči je prišla do ograje, ki je ločila domači vrt od sosednjega. To bi bilo lepo, če bi bil pr. meni Puk. Pa on je zdaj carjevič Ivan in mora biti pri svojem papanu, presvetilem carju.

Škoda! Punči je skomignila z rameni in se počasi okrenila, da bi šla proti domu.

Tedaj je prišel po trati onkraj plota fantek v zeleni obleki. Na glavi je imel zašiljen klobuk. Zanj je bilo zataknjeno dolgo pero. Roke je držal v žepu in se počasi bližal. Punči ga je radovedno pogledala. Tako nekam znan ji je bil.

Dokaj široka usta je držal na smeh. Tudi ušesa niso bila ravno mala in nekoliko so mu štrlele v stran. Zato pa je bilo njegovega nosu le za sreden gumb. Njegove oči pa je Punči dobro poznala. Bile so medeno rjave in zlate pege so plavale v njih.

Carjevič Ivan je držal obljubo.

Fantek je obstal ob ograji. Počasi je vzel roko iz žepa. Pokazal je na Punčko in jo prašal:

»Kako ti je ime?«

Punči je dvignila s konci prstov krilo in se je priklonila:

»Punči sem, carjevič Ivan.«

Važno jo je popravil fantek:

»Da, Ivan mi je ime. Toda kličejo me za Puka. Ali tu stanuješ?«

»Da, tu je moja mama in moj brat Marček in vsi drugi.«

Fantek je vzel posvajkano rdečo rožo, ki jo je imel v gumbnici in ji jo je ponudil:

»Na. Malo večja je že, pa je še lepa. Dobro diši. Ali se znaš prekopicovati. Jaz pa znam stati na glavici.«

Punči je vzela rožo in zardela od veselja. In potem? — To vam bom pa povedal kdaj kasneje!

KONEC

Danilo Gorinšek:

Snežec

Beli snežec, beli snežec,
koliko srebrne svile,
ej to bodo tkale zdajle
svilo to nebeške vile.

Beli snežec, beli snežec,
sama svetla, svitla svila,
to bo zemljica vesela,
ko tak plašč bo ognila.

Beli snežec, beli snežec,
— svila nad vasi in mesta,
vile tko iz svile balo,
zemljica pa je nevesta.

Beli snežec, beli snežec,
ko se bala bo dotkala,
svile več ne bo za vile,
— v svate pride Vesna zala.

Slavica

Resnična je ta zgodba o ubogi Slavici, ki je pričakovala dobrega svetnika Miklavža prav z istim hrepenenjem v dobrem srčecu, kakor ga pričakujejo ta teden tisoči otročičev.

Sneg je pokrival polja tisto leto. Bilo je po kosilu, ko je Slavica skozi okno opazovala ptičke. Spreletavale so se po šolskem vrtu, zelo jih je zeblo v nožice. Slavičine misli so bile pri sv. Miklavžu, a obenem so se ji zelo smilile uboge ptičke, ki so jo tako malo pogledovale, ko je za šipo mrvila

kruh. Slavica je bila dobrega srca. Šla je v kuhinjo, vzela drobtin iz omare in jih nesla lačnim ptičkom na vrt.

Vsaki ptički bi bila rada dala svojo drobtino, a nožice so se ji udirale v snegu in neumne ptičke so bežale od nje. Skušala jih je dohiteti, a kaj bil Brodila je po snegu za njimi, dokler je ni zazeblo. Vrnila se je v sobo k topli peči, pozabila na ptičke, ki zares ne vedo, kdo jim hoče dobro. In spet se je zatopila v sladke misli o sv. Miklavžu.

Tudi Slavica je imela svoje želje, četudi so bile tako ali še bolj drobne, kakor ona sama. Velike modre oči so sanjarile o lepi oblecki; da, lepa bi bila rada. O ljubi punčki z imenitno frizuro je mislila. Nemara se dobri svetnik letos posebno izkaže, saj je bila tako pridna. Mislila je, da ji je od misli postajala glavica težka in da so ji drugače bleda lička rdela ko mak. Naposled se je odločila, da sama napiše sv. Miklavžu pismo. To sicer ni bilo tako lahko, kajti Slavica je hodila šele prvo leto v šolo in je poznala le nekaj črk. Ali Miklavž zna vse čitati. Ko je dokončala težko pismo, se je znova izmuznila iz sobe.

»Na slepo okno na dvorišču odnesem pismo, tam ga bo Miklavž gotovo opazil...«

Pogrešili smo jo in jo iskali. Ko se

je sama vrnila, je povedala, da je pisala sv. Miklavžu in da ni bilo tako lahko priti do okna, ker je precej visoko. Pokregali smo jo, kaj hodi zdaj zunaj, ko se že mrači. Še tisti večer pa je postala Slavica nekam čudno otožna. Glavica je žarela. Spravili smo jo v posteljo, misleč, da je kako malo otroško nerazpoloženje. Bilo je hujše. Že naslednji dan je zdravnik ugotovil vnetje možganske mreže...

Bledla je. V svoje blodnje je neprestano vpletala Miklavževo ime in ko se je za hip zavedla, je bilo njeno prvo vprašanje: »Ali je Miklavž že vzel pismo?« Znova jo je izpreletel krč in ubogo telesce se je zvilo v bolečini. Oči so izstopile in jezik je otrpnil. Vsi smo jokali ob njeni postelji, a ona je trpela, trpela ko mala mučenica. Hotela je govoriti, a iz ust je prihajalo le nerazumljivo grgranje, jezik se ni ganil.

Tretji dan je umrla. Ubožica! Kako smo jo imeli radi, a zdaj se je tako nenadno poslovil od nas ta tihi, do bri otrok.

Med rožami na odru je nalikovala nageljčku. Vsa bela in srebrna, le dolgi plavi lasje so zlatili voščeni obrazek. In venček, srebrn venček se je lesketal v svitu sveč nad belim čelom.

Pokopali smo jo ravno na Miklavževo...

Ko smo se vračali od pogreba, mi je bilo tesno, silno tesno pri srečju. Ob vsaki stopinji me je misel tesneje vezala s spominom na Slavico. Njen blede nasmeh na ustecih, ko je ležala med rožami... Kakor da še živi in vprašuje: »Kaj mi bo prinesel Miklavž?«

Zavili smo na šolsko dvorišče. Pihal je jug in talil sneg kar na debelo. Drobcen papir je zafrfotal v zraku in padel nazaj v snežno blato. Kar mimogrede poberem papiričič, — presunilo nas je. Bilo je Slavičino pismo, namenjeno Miklavžu. Veter ga je spihal s slepega okna.

Vinko Bitenc:

Dečkova prošnja Miklavžu

Zima spet na zemlji vlada
snežec beli pada, pada:
v gozdu se šibijo veje.
polja — biserne odeje

Svit srebrni noč obdaja,
kdo po snegu tam prihaja?
Mož je, ki z neba potuje
in Miklavž se imenuje.

Veličastna brada siva,
halja mu telo pokriva.
Vozek z zlatimi kolesi
mož potiska med drevesi.

Kaj je v vozu? Saj že veste:
konji, vlaki, sladke preste,
a v košaricah slaščice
in orehove potice.

So trobente in pajacki,
vmes piščalke, krave, backi,
bobni mali so, veliki
in vojaki, konjeniki. —

Zate, dedek, te igrače
so malenkosti drugače —
lepo so bogastvo zame:
ne pozabi, prosim, name!

**Srečni indijski kraljevič
Siddartha Gautama**

Sredi 6. stoletja pred Kr. je živel v prekrasnem gradiču v Indiji kralj s svojo lepo ženo. Kraljica se je vsako jutro sprehajala po vrtu, ki je obdajal gradiček, poslušala ptice, ki so veselo prepevale, in z mehko roko božala velike rože, ki so cvele ob njenih nogah. Za vrtom je pa bučalo sinje morje.

»Če bova imela otroka,« je rekel kralj svoji lepi, mladi ženi, »tedaj bo moral vedno živeti na našem vrtu. Nikdar ga ne bomo pustili odtod, tako da ne bo spoznal bolečine in zla življenja.«

In nekega dne je kralj dobil naslednika: imenovali so ga Siddartha Gautama. Oče in mati sta bila zelo srečna, zakaj njin sin je bil močan in dober otrok. Od leta do leta je postajal večji in močnejši. Starši so ga obsipali z darovi, dali so mu vsega, česar si je zaželel, samo vrta ni smel nikoli zapustiti. Tako ni Siddartha nikoli videl bolečin in zla in bil je zelo srečen.

Ko je kraljevič odrasel, je prosil nekoč nekega voznika, ki je peljal mimo

vrta, naj ga vzame s seboj, vsaj tako daleč, da ne bo več videl morja. Tako je prišel Siddartha prvič v svojem življenju do visokega zidu, ki je ločil kraljev vrt od ostalega sveta. V zidu so bila rešetkasta vrata. Pred vrati je sedel starček z belimi, vihrajočimi lasmi in rumenimi zobmi. Opiral se je na debelo palico in topo gledal predse.

»Kako grd je ta mož,« je vzkliknil in se obrnil k vozniku, »Pelji me nazaj k očetu.«

Ko je prišel kraljevič k očetu, mu je povedal svoj doživljanj in vprašal:

»Oče, kdo je bil tisti mož?«

»To je bil amo berač,« je odgovoril kralj, »toda to ni nič za kraljeviča!«

»To ni nič zame?« si je mislil Siddartha, »zakaj ni to nič za kraljeviča? Ali ne bi mogel biti jaz prav tak berač, kakršen je bil tisti?« Toda vprašal ni ničesar več.

Cez nekaj dni se je dal kraljevič spet peljati do zidu. Tedaj je zagledal bolnika, ki je ležal ob cesti in glasno stokal od bolečin in vroče solze so mu tekle po licih. Kraljevič, ki ni bil še nikoli v svojem življenju videl solz, se ni upal vprašati. Vrnil se je k očetu, mu povedal svoj doživljanj in vprašal:

»Oče, če že mora biti nekdo bolan, zakaj potem ta mož, zakaj ne jaz?«

Oče mu ni odgovoril. Skušal ga je z goitbo in plesom razvedriti, a Siddartha ni bil več srečen.

In nekaj dni kasneje se je dal kraljevič v tretje peljati do zidu. Tedaj je zagledal moža, ki je negibno ležal na cesti. Vprašal je voznika:

»Zakaj leži ta mož tako negibno na cesti?«

»Ta mož je mrtev,« je odgovoril voznik, in mrtvi so vsi negibni!»

Krajevčič se je vrnil k očetu, mu povedal svojo doživljajo in vprašal:

»Oče, če je že mora kdo umreti, zakaj nisem jaz umrl?«

»Siddartha, tudi ti boš moral nekoč umreti,« je rekel kralj. »Vsi ljudje morajo umreti!«

Tedaj je rekel Siddartha:

»Oče, če bom moral tudi jaz umreti kakor vsi drugi, tedaj hočem tudi živeti kakor vsi drugi.«

In Siddartha je zapustil gradič svojih staršev in šel v svet, kjer je spoznal bolečine in zla življenja. In postal je dobrotnik ljudi, ustanovil je novo vero, budizem, ki ima danes več milijonov pristašev.

Živel je nekoč

majhen siromašen deček. Imel je mnogo sester in bratov, dobro, razumno mater in očeta, ki je bil siromašen. Oče je bil v mladosti lahkomišeln človek,

ki je vse sproti zapravljal. Zaradi tega je moral njegov sin v siromaštvu odrasčati. Deček je bil izredno pameten. Z desetimi leti ni prekašal samo svojih sošolcev in tovarišev, ampak je postal tudi glavna oseba v rodini. Pred vsem je imel zelo trdno voljo, tako da so se mu morali vsi ljudje ukloniti, tudi učitelji. Razen tega je imel veliko, nenavadno strast: kjerkoli in kadarkoli je mogel, se je igral vojake. Ni se igral tako kakor drugi dečki, ki so prestavljali kanončke in vojščake, kakor se jim je zljubilo. Karkoli je napravil, je poprej dobro premislil. Vsaka poteza je imela svoj vzrok. Rad je čital knjige, ki so popisovale vojaško življenje, mnogo se je bavil z vojnimi načrti in z zemljepisjem. Ta strast je pripravila očeta do tega, da je dal dečka na vojno akademijo.

Tukaj si je pridobil mnogo znanja. Pri bitkah s sneženimi kepami je bil on vedno vojskovodja in vsi so se ga bali. Sam je bil slaboten in majhen, toda njegova poveja so vedno prinašala zmago! Njegovi tovariši so bili ponosni, če so smeli priti v tisti oddelek, kjer je bil on vojskovodja.

Končal je akademijo z mnogo boljšim uspehom kakor vsi drugi, dasi je bil mlajši od svojih tovarišev. Tako je bil že s šestnajstim leti častnik. Odslej je moral s svojo skromno plačo sam skrbeti za mater in za sestre in brate. Oče mu je bil med tem umrl, in če vam zdaj naprej povem, kaj vse je ta deček v življenju doživel in koliko je dosegel, tedaj se ne bi mogli dovolj načuditi. Kmalu je postal kapetan. In general je postal, ko mu je bilo komaj toliko let, kalikor je dandanašnji potrebuje mlad mož, da se lahko osamosvoji. Bil je vodnik velike armade, ki jo je vodil po vsej Evropi in tudi v Egipt v pravih bitkah je bil prav tako nepremagljiv kakor nekoč kot majhen deček v bitkah s sneženimi kepami. Nemci, Avstrijci, Španci in Rusi so se mu morali ukloniti. Ker je prinesel svoji domovini toliko slave, so izvolili navadnega častnika najprej za konzula in kasneje celo za cesarja. Kot cesar si je osvojil skoraj pol sveta. A naposled je tudi njega dohitela usoda. Po velikem porazu so ga poslali v pregnanstvo na majhen otok. A še tam se je zdel raznim vladarjem nevaren. Vrnil se je še enkrat in njegova nepremagljiva volja se je še enkrat povzpela na vrhunec. Vsi ljudje tedanjega časa so se čudili in ga občudovali, a njihov strah pred njim je bil najbolj odkritosrčen. Ko so ga iznova premagali, so ga spet poslali v pregnanstvo. Daleč od Evrope je živel nekaj let v strašni samoti. Po dolgem in težkem trpljenju je naposled umrl. Ta mož, ki je bil zasedel francoski prestol in postal takorekoč vladar Evrope, je bil

Napoleon Bonaparte.

Razdelitev nagrad pridnim „Jutrovčkom“

Za nagrado so bili izžrebani:

1. Ivan Colnar, uč. I. razr. gimnazije v Ljubljani VII., Sv. Jerneja c. 34.
2. Slavko Zupan, uč. I. raz. mešč. šole Loke 181, p. Trbovlje I.
3. Vida Hočevarjeva, uč. v Ljubljani, Breg 10-II.
4. Zdenka Albrehtova, uč. II. razreda gimnazije, Stožiče 111 pri Ljubljani.
5. Zvonko Klemenčič, uč. III. razreda v Gornji Radgoni.
6. Hilda Millonig, uč. VI. razreda v Guštanju.
7. Novosek Neža, uč. III. razreda v Kapelah.

Vsak nagrajeni dobi lepo knjigo, okrašeno z mnogimi slikami iz »Mladinske knjižnice Jutra«.

Prihodnjo nedeljo bomo objavili nov natečaj. Opozorite svoje prijatelje in znance, da pazljivo prečitajo prihodnjo številko, kjer bomo spet razpisali pet lepih knjižnih nagrad.

Uredništvo »Mladega Jutra«.

Josip Vandot:

Zlatorogov brat

Čudno in skoro neverjetno se vam bo zdelo, da je imel Zlatorog, slavni triglavski divji kozel, brata, ki je bil močnejši in lepši od Zlatoroga. A vse to je bilo res. Saj starejši ljudje pod Martuljkom še danes pripovedujejo o Zlatorogovem bratu.

Res je bil Zlatorogov brat lep divji kozel. Omanov oče iz Rut je vedel povedati marsikaj o njem. Nikoli ni trdil, da ga je srečal gori nekje med skalovjem Martuljkovih snežnikov. Vendar smo bili prepričani, da ga je bil gotovo že videl. Omanov oče pa žal ni vedel, kako je bilo Zlatorogovemu bratu ime, in zato še danes nihče ni mogel poizvedeti, kako so mu rekli naši dedi.

Zlatorogov brat je bil velik, velik in krepak, da noben divji kozel tako po vsem triglavskem pogorju. Imel je črne oči, ki so se čudovito svetile, zlasti ponoči. Rogovi mu niso bili zlati kakor Zlatorogu, marveč srebrni. Ni bil rjav kakor druge divje koze, ampak črn.

A poleg tega je bilo najčudovitejše, da je imel perutnice, krasne, srebrne perutnice, ki so se svetile v solnčnih in mesečnih žarkih daleč naokoli. Toda

pravili so, da je mogel letati samo ponoči, da ni brez potrebe plašil ljudi v dolini. A ponoči so ga vaščani večkrat videli, ko je letel preko speče doline in izginil za gorami na koroško stran.

Se bolj čudno pa je bilo, da se mu je izpod silnih parkljev usipalo suho zlato, kadar se je raztogotil in s parklji grebel po trdi skali. To zlato je bilo najlepše, kar ga je po širni zemlji. Vaščani so pač tu pa tam zagledali sredi skalovja veliko kepo tega zlata, a ga niso pobrali, ker so se bali nečednih čarov. Zato so se rajši prekržali in zbežali, da bi jih ne premagala izkušnja.

Zlatorogov brat se je svobodno izprehajal po divjih, s snegom posutih Martuljkovih gorah in ni poznal nad sabo gospodarja. Ljudem se mu ni bilo treba umikati, ker so ljudje preplašeni pobegnili, če so ga zagledali.

A v starih letih je stanoval na planotici za Akom poleg modrega jezercja silen čarodej, ki je bil prišel v gore kdove odkod. Čarodej je bil velik mož, nosil je črno, košato brado in je s kačami čaral kraj jezercja. Ta čarodej je ukroti Zlatorovega brata, da mu je bil popolnoma vdan in mu je služil kakor pohleven psiček. Treba mu je bilo samo zažvižgati, pa je divji kozel že priteknel in tiho čakal, kaj mu čarodej naroči.

No, čarodej ga ni mučil z nepotrebni deli. Samo v mesečnih nočeh ga je zajahal, divji kozel je moral razpeti perutnice in zleteti s čarodejem z gore. Brzela sta preko doline in koroških gor in sta se ustavila šele na vrhu Dobrača. Tam ju je pričakovala čarovnica, zavita v belo haljo in z vencem iz rdečega ravšja na glavi. In do jutranjega mraka so tam čarali ljudem srečo in nesrečo, kakor je pač nanese. Petelini so že prepevali po dolini, ko sta se vračala čarodej in njegov kozel in sta se potuh-

nila v rušje kraj modrega jezerca za Akom.

Sam Bog ve, kdaj in kam je izginil čarodej z Martuljkovih gorá. Resnica je, da ga zdaj ni več tam gori, saj ga izmed današnjih ljudi še ni bil videl nihče. A vaščani pravijo, da kozel s srebrnimi perutmi še danes hodi po Martuljkovih gorah. Samo zaradi predrznih turistov se je umaknil med nepristopne pečine sredi špika ali široke peči. Včasih pa se prikaže na planoti za Akom kraj davno že usahlega jezerca. A s parklji ne grebe zlata več.

Vendar pa pravijo, da je takega zlata po Martuljku v svrhani meri, samo da ga ne more videti nihče. Vidi ga le oni, ki je rojen pod deveto zvezdo in pod devetim oblakom. Otroci, morda ste rojeni prav vi tamkaj. Zato pa pojdite v Martuljek. Če že Zlatorogovega brata ne zagledate, zagledate pa prav gotovo kepe zlata in jih prinesete poln nahrbtnik domov. Samo pod deveto zvezdo morate biti rojeni in pod devetim oblakom, pa bo vse prav.

Andrej:

Ajda

Kmetje so zvozili ječmen in pšenico domov. Gola kakor puščava so zijala obširna strnišča. Krompir je odevtel, zel se mu je sušila in plegala na zemljo. Koruza je plezala navzgor za solncem. Pogled preko polja je bil pust. Obzorje je bilo daleč in vse v sivo zavito. Prav tiste dni se je Njivarjeva ajda najlepše razcvetela. Od dne do dne je postajala lepša. Cvetje je zardevalo, v čaše si je nalilo medu in dišave. Cvetiča njiva se je vila čez polje kakor belo oblečene deklice za procesijo. Po njej so brenčale čebele, hvalile lep pridelek in praznile čašo za čašo. Jutra so bila mrzla, vlekle je od severa, pa so se domislile žame. Zaskrbelo jih je.

»Izrabiti moramo vsak lep dan,« so si rekle in šle na pašo. Ajda se jim je smejala.

»Vrtoglavke, mar bi raje malo počivale na solncu. Čemu se tako ženete? Saj ne boste večno živele!«

Čebele ji niso utegnile odgovorjati, zato se je lotila sosedovega krompirja.

»Ha. Amerikanec, ali te je vzela suša, kaj?«

»Seme neumno!« si je mislil krompir, rekel pa ni nič. Zato se je ajda spravila nad sosedovo koruzo in slamnatega moža sredi nje, ki je plašil vrane:

»Povej tvojemu brhkemu čuvaju, naj dobro drži klobuk, da mu ga veter ne

odnese.« Koruzo je ajda na tilnem zavidala zaradi njene visoke postave in močnih korenin. Na Ivanovo repo, ki je poganjala kraj nje na drugi strani, je gledala z viška navzdol, zato jo je ozmerjala s »svinjsko krmo« in »puhlostjo«. Rapa se je delala, kakor da ne sliši in ni odgovorila. Ajdo je jezilo, da ji noče nihče odgovorjati in ne more zdreti prepira. Zadržala se je zato nad severom, ki je zapihal z gora preko polja:

»Mar se tako divja, neotesanec!?!« V šumi bi bil ostal, kjer si doma, gorjan zabiti!«

»Čakaj!« je rekel veter, se obrnil in zdivil nazaj v gore. Drugo jutro se je vrnil še pred zoro in prinesel s seboj tolikšen mráz, da je čez vse polje padla prva slana, ki je pozebila Njivarjevo ajdo.

Križaljka »Miklavž«

Navpično: 1. znan ameriški denar, 2. žensko krstno ime, 3. jutranja zarja, 4. beseda, ki jo rabijo igralci šaha, 5. kratica za »Sportni klub«, 6. veznik.

Vodoravno: 2. priprava, v katero vprežemo konja, 4. to, kar izdelujejo v milarnah, 5. mesto ob skadarskem blatu (jezeru), 7. glasbeni instrument.

Rešitev križaljke

»Jugoslovski grb«

Vodoravno: 1. Jugoslovan, 9. Uran, 10. Vida, 11. ga, 12. ep, 13. ve, 15. on, 16. ime, 18. srd, 19. jima, 21. pojo, 22. Aleksander.

Navpično: 1. Jugoslavija, 2. ura, 3. ga, 4. on, 5. ov, 6. vi, 7. Ade, 8. napoleon, 14. Emil, 15. orje, 17. Eme, 18. sod, 20. ak, 21. p. n.

Rešitev rebusa

Prigode gospoda Kozamurnika

Skrivalnica »Sv. Miklavž«

Kje je parkelj?

Magični kvadrat

Pomen besed.

I.

1	K	2	R	3.	I	4	M
2	R						
3	I						
4	M						

Vodoravno in navpično: 1. —; 2. reka, ki teče skozi Monošter (v Avstriji); 3. reka v zetski banovini; 4. žensko krstno ime.

ŠALE ZA MALE

Učitelj: »Torej otroci. — saj veste — prgovor pravi: rana ura, zlata ura. Povedati vam hočem resnično zgodbo, da boste videli, kako resničen je ta prgovor. Neki mož je nekoč prav zgodaj vstal. Hotel je iti v sosednjo vas, pa je našel na cesti majhen zaboj, ki je bil poln zlatnikov. Tako je bila zanj rana ura zlata ura.

Mihec: »Ali, gospod učitelj, tisti, ki je bil zabojček izgubil, je bil še bolj zgodaj vstal...!

Janezek je zelo nemiren deček. Nedavno tega je pojedel petdeset par. Mati se je zelo prestrašila in je velela očetu: »Pojdi hitro po zdravniku!«

Oče se je hitro oblekel in hotel oditi. Tedaaj ga vpraša Janezek:

»Koliko boš moral plačati zdravniku?«

»Najmanj trideset dinarjev!«

»Nu, potem pa kar doma ostani, očka! Zaradi petdesetih par res ni vredno, da zapraviš trideset dinarjev!«

Pregled

Ali si zmožen hitrega pregleda, ali ne? V tem se moreš prepričati! Reci nekemu, naj gleda na uro, ti pa boš moral ugotoviti:

I. v pol minute, ali se v spodnjih treh besedah nahaja katera črka dvakrat?

ključ
prstanec
dvom

II. v pol minute, katero črko ima vsaka posamezna od naslednjih besed, ki je v drugi besedi ni?

komat
mocar
omika

III. v minuti, v katerih črkah se ujemajo besede:

bukvica
vabilo
kovina ?

† Srečko Kosovel:

Polhi

Preden gremo
v polšine,
se graščaki,
mi bližnjaki
vsedemo
za polne mize.
Luč je naša
trhlenina,
škratja godba
čas nam kratí,
da v kožuhih
se vrtimo.
Povabili
smo medveda,
pa ne more
skozi vrata.
Tam stoji zdaj
in nas gleda.